

Veileder og mal mobilitetsplan i reguleringsplaner og byggesaker

Kommuneplanen stiller krav om mobilitetsplan

I kommuneplanens bestemmelse § 11 om parkering er det fastsatt slik bestemmelse:

Mobilitetsplan

Ved etableringer av virksomheter med over 50 ansatte eller utbyggingsprosjekter større enn 1.000 m² bruksareal skal det utarbeides mobilitetsplan. Kravet gjelder for alle nyetableringer på alle plannivå, fra utarbeiding av konsekvensutredning til søknad om bruksendring.

I mobilitetsplanen skal virksomheten gjøre rede for totalt transportomfang til/fra virksomheten herunder personreiser til og fra jobb, reiser i arbeid, besøksreiser varelevering og godstransport. Det skal gjøres rede for fordeling av transport gjennom døgnet og hvordan den totale transporten fordeles på typer transportmiddel. Videre skal det redegjøres for hva som er den ønskede fordelingen (målsetting) og hvordan virksomheten skal tilrettelegge for å få til den ønskede fordelingen mellom transportmidler. Planen skal redegjøre for hvordan bedriftene kan begrense behovet for parkeringsplasser, for dermed å minimere behov for areal til parkering samt bidra til å nå 0-vekstmålet i personbiltrafikken.

Planen skal også gjøre rede for behov for og krav til antall ladestasjoner for el-biler og fordeling av parkeringsplasser mellom nullutslippsbiler og andre biler.

Hensikt og mål med mobilitetsplan

Mobilitetsplanen skal utarbeides av fagkyndig (transportplanlegger, planlegger e.l.), og skal inneholde mål for ønsket reisemiddelfordeling i tråd med kommunes overordnede mål om nullvekst i personbiltransport. Det skal utarbeides mobilitetsplan for bedrifter og offentlige bygg i henhold til kommuneplanens bestemmelse over. Det er ikke krav om mobilitetsplan for boligprosjekter.

Mobilitetsplanen er et verktøy for å oppnå arealplaner, utforming av byggeprosjekt, og planlegging av bedriftens egen mobilitet som på en best mulig måte legger til rette for miljøvennlig transport. Mobilitetsplanen skal bidra til å bevisstgjøre næringslivet, utbyggere og planmyndighet. Transportbehovet og transportløsninger skal synliggjøres, og det tilrettelegges for å endre reisevaner.

Redusert personbiltrafikk er i dag et viktig virkemiddel for å redusere utslipp av klimagasser. I tillegg vil det at folk velger bort bilen bedre kapasiteten på veinettet, og bedre folkehelse på grunn av redusert luftforurensning og mer mosjon. I tillegg muliggjør det mer effektiv bruk av arealer, færre barrierer, større trafiksikkerhet og mer attraktive gater og plasser.

Mobilitetsplanen og trafikkfaglige vurderinger henger tett sammen. Effektive og trafikksikre løsninger vil gjøre det tryggere og mer effektivt å ferdes som myk trafikant. Dette vil gjøre det enklere å velge bort bilen.

For bedrifter og virksomheter bør det utarbeides rutiner for å kunne oppfylle mål i mobilitetsplan. Den store miljøgevinsten ligger der bedrifter er lokalisert på rett sted, og bedriften selv arbeider aktivt for å tilrettelegge for miljøvennlige transportvalg for alle ansatte.

I reguleringsplaner (R) skal det utarbeides en mobilitetsplan tilpasset tilgjengelig kunnskap om utbyggingen og detaljeringsnivået på reguleringsplanen. Omfanget skal tilpasses størrelse og kompleksitet på reguleringsplanen. Mobilitetsplanen skal følge som vedlegg til reguleringsplanen til politisk behandling, og skal primært forholde seg til de tema som er relevante for utforming av reguleringsplanen. Temaer kan utgå fra mobilitetsplan hvis de framgår av øvrig planmateriale (i f.eks. transportanalyse, planbeskrivelse).

For byggesaker (B) skal det foreligge en detaljert mobilitetsplan, som leveres inn ved byggesøknad, og behandles som en del av denne. Det skal beskrives hvordan krav og intensjoner i mobilitetsplan på reguleringsplannivå er ivaretatt.

Mobilitetsplan – mal

Tema som gjelder for reguleringsplan er markert med **(R)**. Tema som gjelder for byggesak er markert med **(B)**. Hvis det ikke er utarbeidet mobilitetsplan på reguleringsplannivå, eller der det søkes fra dispensasjon fra plankrav, skal også temaene som er markert med **(R)** vurderes i byggesaken.

Temaene under gjelder både for reguleringsplan **(R)** og byggesak **(B)**. Det skal redegjøres for det som er med uthevet skrift. Det redegjøres for øvrige temaer hvis disse er relevante.

Beskrivelse av dagens situasjon

En mobilitetsplan bør ta utgangspunkt i dagens situasjon:

- Planområdets/ tiltakets lokalisering og antatte målpunkt fra området. **(R)**
- Sentralitet/ nærhet til kollektivstopp. Beskrivelse av rutetilbud, inkludert frekvens og tidspunkter. **(R)**
- Interne kommunikasjonslinjer i planområdet og tilkobling til overordnet gang-/ sykkelveinett, herunder standard på kollektivholdeplasser, gang-/ sykkelveier og snarveier. **(R)**
- Dagens parkeringssituasjon i plan-/ tiltaksområdet med et influensområde. Avgrensning av influensområdet avklares i oppstartsmøtet. **(R) (B)**
Eksempler på avgrensning er radius på 500 meter fra planområdet. (Offentlige parkeringsplasser, gateparkering, bosoneparkering mm).
- Eksisterende virksomheter skal kartlegge dagens transport. Dette bør gjøres i medvirkning med ansatte, f.eks med spørreundersøkelser, tellinger og liknende. **(R) (B)**
  - o Antall ansatte og deres reisemønster.
  - o Besøksintensitet.
  - o Omfang av vareleveranser og eventuell godstransport.
  - o Fordeling av transport gjennom døgnet.
  - o Fordeling av transport på ulike typer transportmidler. (Eks: bil, buss, sykkel, gående, renovasjon, varelevering).

Beskrivelse av framtidig situasjon

Mobilitetsplanen skal beskrive framtidig situasjon og gjøre rede for:

- **Den ønskede reisemiddelfordelingen. (R) (B)**
- **Totalt transportomfang til/ fra planområdet. (R) (B)**
Eksempel: Personreiser til og fra jobb, reiser i arbeid, besøksreiser, varelevering, godstransport, renovasjon.
- **Fordeling av transport gjennom døgnet og hvordan den totale transporten fordeles på ulike typer transportmidler. (R) (B)**
- Der en ikke planlegger for en kjent virksomhet, brukes erfaringstall fra tilsvarende virksomheter, eventuelt transportmodeller. (R)

Myke trafikanter

- Nye transportårer i planområdet. (veier, gang-/ sykkelveier, snarveier) og hvordan disse kobles til kollektivstopp og overordnet gang-/ sykkelveinett. (R)
- Framtidige arealplaner i nærområdet som vil ha konsekvenser for utforming av trafikksystemet. (R)
Eksempel: Nye veier, kollektivstopp eller gang-/ sykkelveier.
- Behov for oppgradering av gang-/ sykkelveier og snarveier innenfor eller utenfor planområdet, og hvordan gjennomføring av oppgradering er sikret i planen. (R)
- Hvordan planforslaget/ tiltaket bedrer tilgjengeligheten for myke trafikanter. (R) (B)

Kollektivtransport

- Plassering av adkomster til området og innganger til bebyggelse slik at det er kortest mulig gangvei/ snarveier til busstopp. (R) (B)
- Sykkelparkering i forbindelse med busstopp (R)

Sykkelparkering

- **Sykkelparkering dimensjoneres ut fra gjeldende parkeringsbestemmelse (minimumsnorm),** og det vurderes om det er behov for en økning i sykkelandel. (R) (B)
- Lett tilgjengelig sykkelparkering for gjester og ansatte i nærheten av innganger, slik at sykkelparkeringen plasseres nærmere inngangsparti enn bilparkering. (R) (B)
- Fordeling mellom sykkelparkeringsplasser inne og ute. Utendørs sykkelparkering skal i utgangspunktet være under tak, se kommuneplanens bestemmelse. (R) (B)
- Utforming av sykkelparkering som hindrer tyveri. (R) (B)
- Mulighet for garderobe, dusj og sykkelvedlikehold. (Eksempel: verksted og anlegg for spyling av sykkelen). (B)

Parkering

Av tiltak som reduserer bilbruken, vurderes parkeringsbegrensning som et av de mest effektive tiltakene.

- **Hvordan begrense antall parkeringsplasser.**
- **Antall ladestasjoner for el-biler og fordeling av parkeringsplasser mellom nullutslippsbiler og andre biler. (R) (B)**
- Fordeling av parkeringsplasser på de ulike brukerne (besøkende, ansatte/ beboere). Redegjøre for planlagt sambruk av parkeringsplasser. (R) (B)
Eksempel: En funksjonsblanding vil lettere muliggjøre sambruk av parkeringsplasser. Ulike virksomheter har forskjellig bruksmønster for parkering gjennom døgnet.
- Ved færre parkeringsplasser enn kommuneplanens parkeringsbestemmelse, skal dette begrunnes og konsekvenser beskrives. (R) (B)
Eksempel: Det kan foreslås å lokalisere felles parkeringsanlegg i utkanten av planområdet, slik at det blir samme eller lengre gåavstand til bil som til kollektivstopp. Sykkelparkering lokaliseres nærmere inngangsparti enn bilparkering.

Bedriftsinterne tiltak for å oppnå ønsket fordeling

For å endre folks reisevaner vil det også være nødvendig å gjennomføre tiltak for de ansatte i bedriften. Ansvar for å gjennomføre tiltakene ligger i hovedsak på virksomhetene selv. Hvilke tiltak som velges, behandles ikke i en mobilitetsplan knyttet til reguleringsplan eller byggesak, men mobilitetsplanen bør redegjøre for hvordan videre oppfølging er planlagt.

Forslag til oppfølgende tiltak som håndteres av bedriften:

- Sykkel- og gangkampanjer.
- Rabattert busskort.
- Rabattert utstyr (sykkel, sykkelhjelmer, refleksvest).
- Parkeringsavgift for bil.
- Samkjøringsordninger (bildeleordninger).
- Egen busstransport for større bedrifter.
- Prioritering av parkeringsplasser mellom besøkende og ansatte, el-biler og andre biler.
- Egne tjenestebiler og -sykler/ -elsykler for ansatte i arbeidstiden.
- Deler av arbeidstiden som kan brukes på sykling eller gange til/ fra jobb.
- Plan for oppfølging av tiltak.
- Plan for evaluering av virkninger av mobilitetsplan, utvikling av transportmiddelfordelingen over tid.
- Plan for rullering av mobilitetsplan.

Oppsummering – måloppnåelse.

Howdan ivaretar reguleringsplanen/ byggeprosjektet kommuneplanens mål og bestemmelser? Begrunn eventuelle avvik fra kommuneplan.

Eksempel: Sammenlikne parkeringskrav i kommuneplanen med foreslåtte parkeringskrav, og begrunn disse.

Kapittelet kan være en kort oppsummering av hva som er konklusjonen i mobilitetsplanen. På grunnlag av kartleggingen kan transportbehovet estimeres. Konkrete løsninger for å oppnå den ønskede reisemiddelfordelingen sikres på plankart og i bestemmelser.

Eksempler på reguleringsbestemmelser og utforming av plankart

- Maks. antall parkeringsplasser for bil og antall HC-plasser og sykkelparkingsplasser.
- Krav til lokalisering og utforming av kollektivholdeplasser, parkeringsplasser for bil og sykkel.
- Rekkefølgekrav til etablering og/ eller oppgradering av sykkelveier og gangveier, snarveier og kollektivholdeplasser.

Byggesak

- Dokumentasjon på hvordan mobilitetsplanen er implementert i byggesøknaden.

Eksempler

Veileder for grønn mobilitet i byområder, Spacescape, datert 28.04.2014.

Veileder for grønn
mobilitet i byområder

Mobilitetsplanlegging, smarte reisevalg for bedrifter og virksomheter, Futurebuilt, veileder, datert mars 2011.

Mobilitetsplanlegging
- Futurebuilt - 2011.pc

Detaljregulering for Lumber, mobilitetsplan, Vianova Kristiansand, datert 04.09.2017

Mobilitetsplan Lumber
- Vianova - 04.09.2017